

DNRO 244/040/2014

206 § LAUSUNTOPYYNTÖ KUNTALAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuoriso-valtuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 - 49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnan-hallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §) tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaanti-oikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten. Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

28.7. 2014 on pyydetty mahdollisia näkemyksiä Uuraisten nuorisovaltuustolta, tiedustelu on lähetetty puheenjohtajalle ja varapj:lle.

Tiedote, lausuntopyyntö ja lakiluonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön www-sivuilla www.kuntauudistus.fi > Kuntalaki uudistuu – kuntalainen, kuntajohtaminen ja kuntatalouden tasapaino lain keskiössä

KJ:N EHDOTUS: Lausuntonaan kunnanhallitus toteaa seuraavaa:

I osa, 2. luku
12 § Kuntatalousohjelma

Kommentti:
Kuntatalousohjelman tulee palvella kuntien talouden ja toiminnan suunnittelua seuraavalle talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille.

II osa, 4. luku
15 § Kuntavaalit

Kommentti:
Kuntavaalien siirtäminen kevääseen järkevää, koska kesäkuussa järjestäytyvällä uudella valtuustolla on paremmat mahdollisuudet vaikuttaa seuraavan vuoden talousarvioon. Toisaalta kunnissa talousarvion valmistelu alkaa jo kesäkuussa ja käytännössä valtuuston varsinainen toiminta alkanee vasta elokuussa lomakauden jälkeen.

III osa, 8. luku
53 § sopimus yhteisestä toimielimestä (vastuukunta)

Muutosesitys:
Uudessa sopimuksessa ja voimassaolevien sopimusten osalta tulee myös sopia siitä, onko vastuukunnan kunnanhallituksella oikeus ottaa yhteisen toimielimen päättämään asiaa käsiteltäväkseen.

V osa, 12 luku

100-101§ sähköinen kokous ja päätöksentekomenettely

Kommentti:

Lakiluonnos mahdollistaa tekniikan paremman hyödyntämisen kunnallisessa päätöksenteossa. Kuitenkin on huomioitava, että kuntakentällä sähköinen kokoustaminen etenisi mahdollisimman samanaikaisesti. Käytännössä tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä, tietotaitoa, resurssien kokoamista ja projektijohtamista.

VI osa, 13 luku Kunnan talous ja VII osa, 17 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

111 § ja 149 §

Kommentti:

Voimassaolevan kuntalain mukaan kuntien tulee kattaa taseeseensa aiempina vuosina kertynyt alijäämä. Kattamisajanjakson kunta on tosin voinut itse määritellä.

Kuntalain uudistamisesta laaditun lakiluonnoksen mukaan velvoitetta ollaan tiukentamassa siten, että vastedes alijäämä tulee kattaa neljän seuraavan vuoden aikana, kun kunta voi vielä nykyisin siirtää velvollisuutta vuosittain eteenpäin. Mikäli alijäämä kohoaa asukasta kohti laskettuna yli tuhanteen euroon tai kunnan suoritus jää alle neljän muun talouden tunnusluvulla määritellyn raja-arvon, kunta nimetään niin sanotuksi kriisikunnaksi, jonka valtioneuvosto voi lopulta jopa yhdistää pakkoliitoksella toiseen kuntaan. Säännöksillä on merkitystä: ensimmäisistä alijäämän vuoksi tehtävistä pakkoliitoksista päätettiin valtioneuvostossa kesäkuussa 2014.

Lain valmistelussa on paremmin tarkasteltava tekijöitä, joilla on todellista vaikutusta kuntien taloudelliseen tilanteeseen. Kuntien poistokäytännöt vaihtelevat. Osa on kattanut alijäämiä pienentämällä kunnan peruspääomaa. Erilaiset konsernirakenteet vaikuttavat alijäämiin suorasti tai epäsuorasti. Kunnat voivat tehdä tulosta ostamalla uutta omaisuutta ja perustamalla yrityksen; kunta myy taseessa olleen omaisuuden omalle tytäryhtiölle voitolla, mikä tuo kunnalle kertaluonteista tuloa. Millään edellä mainituista keinoista ei ole tosiasiallista vaikutusta kunnan taloudelliseen tilanteeseen, mutta kirjanpidolliset vaikutukset voivat olla huomattavia.

Taseen alijäämä ei ole käyttökelpoinen kuntatalouden tasapainon mittari. Jotain tämän mittarin toimivuudesta kertoo sekin, että kunnat ovat vuosina 2005–2012 tehneet nettoina noin neljän miljardin euron ylijäämän, kun samaan aikaan kuntien lainakanta on kasvanut viisi miljardia euroa. Kuntatalouden miljardien eurojen ylijäämää ei voida jakaa kansalaisille ylimääräisinä veronpalautuksina. Tosiasiassa oikeaa ylijäämää ei ole, on vain positiivisia lukuja tilinpäätöksissä.

Tämän sijaan tulisi keskittyä tiukemmin siihen, onko kunnan tuloslaskelma nyt tasapainossa, onko kunnan veroaste kohtuullinen, onko kunnan välttämättömät investoinnit tehty ja onko kunnan lainakanta hallinnassa.

15. luku Kunnan toiminta markkinoilla

130§ Kunnan myöntämän lainan, takauksen tai muun vakuuden antaminen toisen velasta tai muusta sitoumuksesta

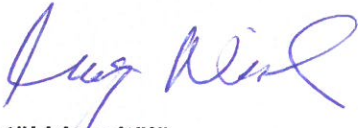
Kommentti: Lakiluonnos on askel oikeaan suuntaan. Kuitenkin siinä kuvattu takausten rajaaminen on tiukka ja vaikeuttaa pääoman saatavuutta erilaisiin hankkeisiin, joilla haetaan mm. elinkeinopoliittista ja elvyttävää vaikutusta. Tällaisia hankkeita saattaa sisältyä myös maan hallituksen harjoittamaan talouden elvytykseen.

131 § Kunnan omistaman kiinteistön luovutus tai vuokralle antaminen

Kommentti: § perustuu EU-säännöksiin, jotka ovat hajallaan sekä vaikeasti löydettävissä ja tulkittavissa. Tämän vuoksi niiden olemassa olosta on epätietoisuutta. Nimenomainen menettelytapasäännös selkeyttää kuntien menettelytapoja.

PÄÄTÖS: Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Otteen tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa
Uuraisilla 12.8.2014

Pöytäkirjanpitäjä